

Jotain vanhaa, jotain uutta, jotain digitaalista

Sari George | Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Matti-Pekka Karikko | Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta

Riina Tervo | Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta

*Arcta fast -hankkeen tavoitteena on toteuttaa ketterää nykyaikaa eri-
laisten tapahtumien yhteyteen. Yhteisöprojektissamme kuratoimme ja
järjestimme Rovaniemen kotiseutumuseolle näyttelyn, jossa nykyaikainen
pääsi keskustelemaan museon esineiden kanssa. Näyttely oli osa Rovaniemellä järjestettyjen Valtakunnallisten kotiseutupäivien ohjelmaa, mutta se oli yleisölle avoinna koko kesän, 2.6.–11.9.2022.*

Teoshaku suunnattiin Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan opiskelijoille ja henkilökunnalle. Saimme hakemuksia kiitettävän määrän, ja valitsimme lopulliset teokset näyttelyyn yhdessä opiskelijoiden kesken. Mukana oli viisi henkilökuntaan kuuluvaa ja kymmenen opiskelijaa, ja teoksia tuli esille yhteensä 23 kappaletta. Taiteellisen työskentelyn tekniikat olivat taiteilijoiden itse valittavissa, mutta teoshaussa annoimme selkeät tiedot Puovin teknisistä rajoitteista esimerkiksi media-teosten esittämisessä. Mukaan valittujen teosten tekniikat vaihtelivat maalauksista pienenoisveistoksiin ja esinekollaaseista tekstiiliteoksiin.

Taiteilijat pohtivat teoksissaan esineiden suhdetta ympäristöön ja kotiseudun merkitystä taiteellisessa työskentelyssä sekä hyödynsivät muun muassa puutarhoista ja kirpputoreilta löydettyjä esineitä. Lisäksi ehdotettiin myös teoksia, joissa käsiteltiin paikallis- tai henkilöhistoriaa taiteen keinoin. Useiden teosten taustalla hahmottuu uusmaterialistinen näkökulma taiteen tekemiseen. Teosten käsinkosketeltava materiaaliuus ja taiteilijan sekä materiaalin yhteistyö ovat olennainen osa taiteellista prosessia ja lopputulosta. Parhaimmillaan taideteokset keskustelevat kulttuuriperinnön kanssa (Härkönen, 2021).

Kuratoimamme näyttely levittyäytyi kotiseutumuseon Pöykkölän pihapiiriin kahteen rakennukseen, puuviin ja kesänavettaan. Teoksille sopivat tilat valittiin yhdessä kotiseutumuseon edustajien kanssa, ja ripustuksessa huomioitiin museon teosturvallisuus. Osana projektiamme toteutimme myös yhteisöllisen digitaalisen teoksen yhteistyössä

Edellisellä sivulla: Ritva Jääskeläisen *Päiväkirjani*, 2018. Jacquard-kudonta TC1-laitteella, kankaankudonta vipukangaspuissa. Kuva: Riina Tervo, 2022.

Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa. Ammattikorkeakoulun opiskelijat toteuttivat yhteisen ideoinnin pohjalta teoksen, johon näyttelykävijät pystyivät osallistumaan puhelimitään QR-koodin avulla. Valtakunnallisten kotiseutupäivien teemasta ”Mistä sie olet pois? – Gos don leat eret?” inspiroitunut digitaalinen teoksemme rakensi virtuaalista yhteisöllisyyttä niin inklusiivisemmän museotyön (Kyläniemi, 2022) kuin aineettoman kulttuuriperinnön hengessä (Valtioneuvosto, 2023). Digitaalinen teos oli esillä Pöykkölän näyttelyssä Valtakunnallisten kotiseutupäivien ajan syyskuussa 2022.

Näyttelyn kuratoiminen oli mielenkiintoinen kokemus, joka herätteli meitä kaikkia pohtimaan teoksen ja sen ympäristön suhdetta uusilla tavoilla. Miten pienet ja suuret teokset rinnastuvat museoesineisiin, ja millainen vaikutus värikkäällä taideteoksella on harmaantuneiden puuesineiden rinnalla? Oli antoisaa huomata kuinka nykyaide ja museoesineistö kohtasivat toisensa ja sijoituivat tiloihin rinnatusten. Näyttelyn parissa työskentely sujui jouhevasti, ja opimme paljon uutta.

Koimme, että näyttelyn taiteellinen idea ja tavoitteet saavutettiin kiitettävästi, eli visiomme toteutui onnistuneesti. Näyttely saavutti runsaasti kävijöitä varsinkin Rovaniemen kotiseutumuseon tapahtumien aikaan: kotiseutumuseolla järjestettiin syyskuussa Valtakunnalliset kotiseutupäivät ja Sadonkorjuumarkkinat. Saimme näyttelystä myönteistä palautetta sekä itse taiteilijoilta että näyttelykävijöiltä. Jonkin verran saimme rakentavaa kritiikkiä liittyen näyttelyn teosten esillepanoon. Joillakin kävijöillä oli haasteita erottaa museoesineistö näyttelyn teoksista. Tämän olisimme voineet ottaa vielä paremmin huomioon tiedottamisen ja näyttelytekstien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Jatkossa olisikin hyvä kiinnittää vielä enemmän huomiota museoesineiden ja

niiden rinnalle tuotavien teosten dialogin mahdollisuuksiin: millaisin taide- ja museopedagogisin keinoin näyttelystä saataisiin luotua mahdollisimman antoisa kokemus erilaisille kävijäryhmille? Meidän projektiimme ei yhteisöllistä digiteosta lukuun ottamatta sisältynyt työpajoja tai opastuksia. Museoympäristöt esineineen mahdollistavat monenlaisia oppimistapahtumia. Tällaisen näyttelyn yhteyteen voisi suunnitella vaikkapa non-stop -työpajan, joka innostaisi kävijöitä

tekemään itse taidetta tai tutkimaan sisältöjä tarkemmin. Aikalaistaiteen ja museon miljööön yhdistelmää voisi hyödyntää erityisesti taideaineiden opetuksessa. (Ks. esim. Aerila, Rönkkö & Grönman, 2018.)

Pieniä haasteita aiheuttivat tekniset ongelmat näyttelytiloissa liittyen digitaaliseen yhteisöteokseen Valtakunnallisten kotiseutupäivien aikaan, mutta niistä selvittiin ripeästi. Nämä tekniset ongelmat opettivat meille sen, että museo on näyt-

”Näyttelyn kuratoiminen oli mielenkiintoinen kokemus, joka herätteli meitä kaikkia pohtimaan teoksen ja sen ympäristön suhdetta uusilla tavoilla. Miten pienet ja suuret teokset rinnastuvat museoesineisiin, ja millainen vaikutus värikkäällä taideteoksella on harmaantuneiden puuesineiden rinnalla?”

Matti-Pekka Karikko, *Pelargonit*, 2021. Mustavalkoinen hopeagelatiinivedos. Kuva: Riina Tervo, 2022.

Mari Parpala *Neljä lehmää on poissa*, 2020. Kuvasiirto asetonilla ja käsinkirjoitus. Kuva: Riina Tervo, 2022.

telytilana haasteellisempi kuin perinteinen galleria, ja näyttelyyn onkin hyvä varautua teknisten varustusten lisäksi myös hyvällä varasuunnitelmalla.

Useista muista Arcta fast -toteutuksista poiketen meidän projektimme oli melko pitkäkestoinen: suunnittelu kesti käytännössä koko edeltävän lukuvuoden ja näyttely oli esillä koko kesän 2022. Näyttelyn järjestäminen oli kokonaisuudessaan positiivinen, kehittävä ja haastava oppimiskokemus, jossa pääsimme hyvin konkreettisella tavalla tutustumaan hanke pohjaisen taidetapahtuman järjestämiseen. Opimme esimerkiksi kuinka monta muuttuvaa tekijää on otettava huomioon, kun järjestetään taidenäyttelyä tiloissa, jotka eivät ensisijaisesti ole suunnattuja taiteen esittämiselle. Pitkäjänteisen yhteistyön kautta opimme paljon uutta projektityöskentelystä ja nykytaiteen viemisestä uudenlaisiin ympäristöihin.

Sari George on matkailututkimuksen opiskelija Lapin yliopistossa. Tapahtumaperustainen projekti korvasi Yhteisö, taide ja ympäristö -sivuainekokonaisuuden projektiopinnot.

Matti-Pekka Karikko on kuvataidekasvatuksen maisteriopiskelija Lapin yliopistossa. Hän on perehtynyt kuvataidekasvatukseen mahdollisuuksiin erilaisissa museo-ympäristöissä. Tapahtumaperustainen projekti korvasi tutkintoon kuuluvan Kuvataidekasvatuksen yhteisöprojekti -kurssin.

Riina Tervo on kuvataidekasvatuksen maisteriopiskelija Lapin yliopistossa. Tapahtumaperustainen projekti korvasi tutkintoon kuuluvan Kuvataidekasvatuksen yhteisöprojekti -kurssin.

Lähteet

- Aerila, J.-A., Rönkkö, M.-L. & Grönman, S. (2018). Matkalla kotikaupungin menneisyyteen. Esiopetuksen eheyttävä oppimisprosessi museo-ympäristössä. Teoksessa P. Granö, M. Hiltunen & T. Jokela, (toim.), *Suhteessa maailmaan. Ympäristöt oppimisen avaajina* (s. 271–289). Lapland University Press.
- Härkönen, E. (2021). Seeking culturally sustainable art education in higher education. A Northern perspective. *Acta electronica Universitatis Lapponiensis* 314. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-268-9>
- Kyläniemi, H. (2022). Lukijalle. *Raito – maakunnallinen museolehti*, 40. vuosikerta, 3–4. <https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=87aa4bf0-559a-4a2a-b784-00ef547c3a95>
- Valtioneuvosto (2023). Valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiasta 2023–2030. *Valtioneuvoston julkaisu* 2023:7. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-895-6>